

ZESTAWIENIE UWAG WNIESIONYCH
w ramach konsultacji społecznych projektu planu zadań ochronnych
obszaru Natura 2000 „Dziczy Las” PLH320060 z informacją o sposobie rozpatrzenia

L.p.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
1	Klub Przyrodników	Działania na rzecz odbudowy zasobów martwego drewna wymagają intensyfikacji, a nie tylko kontynuacji. Wnosimy o korektę sformułowania	Uwagę uwzględniono. Zapis zmieniono na „Dążenie do zwiększenia zasobów martwego drewna. Kontynuowanie w ramach gospodarki leśnej działań mających na celu pozostawienie martwego drewna oraz starych i obumierających drzew, aż do osiągnięcia właściwego stanu ochrony siedlisk poprzez konsekwentne pozostawianie martwego drewna oraz starych i obumierających drzew”.
2	Klub Przyrodników	Sieć powierzchni referencyjnych powinna być zaprojektowana i wskazana już w PZO. Nie ma żadnego powodu odkładania tego na czas realizacji planu.	Uwagę uwzględniono. W projekcie zarządzenia wskazano wydzielenia leśne o łącznej powierzchni około 50 ha, które powinny być trwale wyłączone z użytkowania i pozostawione do naturalnego rozwoju.
3.	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych Szczecin	<u>Zagrożenia</u> Dotyczy przedmiotów ochrony 9110, 9130, 9160, pachnicy dębowej i kozioroga. Treść uwagi: usunięcie zapisu „usuwanie martwych i umierających drzew”.	Zagrożenia: Nie uwzględniono uwagi dotyczącej usunięcia z zagrożeń zapisu „usuwanie martwych i umierających drzew”. Zasoby martwego drewna są oceniane w ramach jednego z parametrów oceny stanu siedliska zgodnie z metodyką Państwowego Monitoringu Siedlisk. Nie uwzględnia się w ich kalkulacji gałęzi i pni po ściętych drzewach. Przy przyjętych w metodyce oceny stanu siedlisk wskaźnikach, zły stan zasobów martwego drewna w lasach jest jednym z najczęstszych powodów niskiej oceny ich stanu zachowania. W trakcie badań terenowych, podczas dokonywania oceny stanu siedlisk przyrodniczych na przedmiotowym obszarze Natura 2000, wskaźnik dotyczący martwego drewna oceniono jako zły (U2). Ponieważ taka ocena rzutuje na ocenę ogólną stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, a odpowiada za nią konkretnie zidentyfikowany czynnik, konieczne jest wskazanie zdiagnozowanego zagrożenia.
4	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych Szczecin	<u>Zagrożenia</u> Dotyczy przedmiotów ochrony 9110, 9130, 9160. Treść uwagi: usunięcie zapisu „inne rodzaje praktyk – wprowadzenie dęba w ilości powyżej 20% ...”	Uwagę uwzględniono. W zagrożeniach zmodyfikowano zapis w sposób pozwalający na bardziej adekwatne do sytuacji odzwierciedlenie zagrożenia dla żywnych i kwaśnych buczyn. Usunięto zagrożenie z części dotyczącej kwaśnych buczyn, a w odniesieniu do siedliska 9130 zapis zmieniono na - „zmniejszanie udziału buka w płatach siedliska”. Natomiast przy siedlisku 9160 zapis zmieniono na - zmniejszanie udziału grabu w płatach siedliska.
5	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych Szczecin	<u>Zagrożenia</u> Dotyczy przedmiotów ochrony 3150, 7110, 7140, 7210. Treść uwagi: usunąć z zapisu „inne rodzaje praktyk – gospodarka leśna	Nie uwzględniono uwagi dotyczącej innych praktyk leśnych (trzebieże i rębnie) dla przedmiotów ochrony: 3150, 7110, 7140, 7210. Prowadzenie jakichkolwiek wycinek drzewostanu w strefie ekotonowej tych siedlisk

L.p.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		wokół zbiorników wodnych – trzebież późna”.	stanowi dla nich zagrożenie poprzez osłabienie funkcji buforowej.
6	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych Szczecin	<u>Zagrożenia</u> Dotyczy przedmiotów ochrony 91D0, pachnicy dębowej i kozioroga dębosza. Treść uwagi: usunięcie zapisu „usuwanie martwych i umierających drzew”	Nie uwzględniono uwagi dotyczącej „usuwania martwych i umierających drzew” dla przedmiotów ochrony bory i lasy bagienne, pachnica dębowa i kozioróg dębosz. W trakcie badań terenowych wskaźnik dotyczący martwego drewna oceniono jako zły (U2). Jest to zagrożenie dla bioróżnorodności siedliska, a w przypadku pachnicy dębowej i kozioroga bukowca jest to główny czynnik odpowiadający za stan gatunków.
7	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych Szczecin	<u>Zagrożenia</u> Dotyczy przedmiotów ochrony pachnicy dębowej i kozioroga dębosza. Treść uwagi: usunięcie zapisu „stosowanie biocydów, hormonów, substancji chemicznych – leśnictwo”	Uwagi nie uwzględniono. Kwestionowane zagrożenie wpisane jest do pakietu zagrożeń potencjalnych. Zdaniem ekspertów jest oczywiste, że ewentualne stosowanie środków chemicznych ukierunkowanych na eliminację organizmów niszczących drewno będzie mogło negatywnie oddziaływać na gatunki chrząszczy uznane za przedmioty ochrony. Również stosowanie środków chemicznych w miejscach i w okresie kwitnienia roślin pokarmowych dla dorosłych chrząszczy, stanowi zagrożenie dla tych chrząszczy (zarówno pachnica dębowa, jak i kozioróg dębosz w postaciach imago korzystają z nektarów kwitnących roślin np. maliny, jeżyny). W działaniach ochronnych dla pachnicy dębowej i kozioroga dębosza zmodyfikowano w sposób następujący: „Stosowanie biocydów w granicach ostoi ograniczyć do sytuacji ekstremalnych zagrażających trwałości lasu, gdy inne metody okażą się nieskuteczne. W granicach ostoi pachnicy dębowej i kozioroga dębosza oraz w granicach wyznaczonych powierzchni referencyjnych zrezygnować z ich stosowania w ogóle”.
8	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych Szczecin	<u>Zagrożenia</u> 1. Dotyczy przedmiotów ochrony 9110, 9130, 9160, pachnicy dębowej i kozioroga. Treść uwagi: usunięcie zapisu „usuwanie martwych i umierających drzew”.	Zagrożenia: Ad. 1. Nie uwzględniono uwagi dotyczącej usunięcia z zagrożeń zapisu „usuwanie martwych i umierających drzew”. Zasoby martwego drewna są oceniane w ramach jednego z parametrów oceny stanu siedliska zgodnie z metodyką Państwowego Monitoringu Siedlisk. Nie uwzględnia się w ich kalkulacji gałęzi i pni po ściętych drzewach. Przy przyjętych w metodyce oceny stanu siedlisk wskaźnikach, zły stan zasobów martwego drewna w lasach jest jednym z najczęstszych powodów niskiej oceny ich stanu zachowania. W trakcie badań terenowych, podczas dokonywania oceny stanu siedlisk przyrodniczych na przedmiotowym obszarze Natura 2000, wskaźnik dotyczący martwego drewna oceniono jako zły (U2). Ponieważ taka ocena rzutuje na ocenę ogólną stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, a odpowiada za nią

L.p.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
			konkretnie zidentyfikowany czynnik, konieczne jest wskazanie zdiagnozowanego zagrożenia.
9	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych Szczecin	<u>Zagrożenia</u> 2. Dotyczy przedmiotów ochrony 9110, 9130, 9160. Treść uwagi: usunięcie zapisu „inne rodzaje praktyk – wprowadzenie dęba w ilości powyżej 20% ...”	Ad. 2. Uwagę uwzględniono. W zagrożeniach zmodyfikowano zapis w sposób pozwalający na bardziej adekwatne do sytuacji odzwierciedlenie zagrożenia dla żywnych i kwaśnych buczyn. Usunięto zagrożenie z części dotyczącej kwaśnych buczyn, a w odniesieniu do siedliska 9130 zapis zmieniono na - „zmniejszanie udziału buka w płatach siedliska”. Natomiast przy siedlisku 9160 zapis zmieniono na - zmniejszanie udziału grabu w płatach siedliska.
10	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych Szczecin	<u>Zagrożenia</u> 3. Dotyczy przedmiotów ochrony 3150, 7110, 7140, 7210. Treść uwagi: usunąć z zapisu „inne rodzaje praktyk – gospodarka leśna wokół zbiorników wodnych – trzebież późna”.	Ad. 3. Nie uwzględniono uwagi dotyczącej innych praktyk leśnych (trzebieże i rębnie) dla przedmiotów ochrony: 3150, 7110, 7140, 7210. Prowadzenie jakichkolwiek wycinek drzewostanu w strefie ekotonowej tych siedlisk stanowi dla nich zagrożenie poprzez osłabienie funkcji buforowej.
11	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych Szczecin	<u>Zagrożenia</u> 4. Dotyczy przedmiotów ochrony 91D0, pachnicy dębowej i kozioroga dębosza. Treść uwagi: usunięcie zapisu „usuwanie martwych i umierających drzew”	Ad. 4. Nie uwzględniono uwagi dotyczącej „usuwania martwych i umierających drzew” dla przedmiotów ochrony bory i lasy bagienne, pachnica dębową i kozioróg dębosz. W trakcie badań terenowych wskaźnik dotyczący martwego drewna oceniono jako zły (U2). Jest to zagrożenie dla bioróżnorodności siedliska, a w przypadku pachnicy dębowej i kozioroga bukowca jest to główny czynnik odpowiadający za stan gatunków.
12	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych Szczecin	<u>Zagrożenia</u> 5. Dotyczy przedmiotów ochrony pachnicy dębowej i kozioroga dębosza Treść uwagi: usunięcie zapisu „stosowanie biocydów, hormonów, substancji chemicznych – leśnictwo”	Ad. 5. Uwagi nie uwzględniono. Kwestionowane zagrożenie wpisane jest do pakietu zagrożeń potencjalnych. Zdaniem ekspertów jest oczywiste, że ewentualne stosowanie środków chemicznych ukierunkowanych na eliminację organizmów niszczących drewno będzie mogło negatywnie oddziaływać na gatunki chrząszczy uznane za przedmioty ochrony. Również stosowanie środków chemicznych w miejscach i w okresie kwitnienia roślin pokarmowych dla dorosłych chrząszczy, stanowi zagrożenie dla tych chrząszczy (zarówno pachnica dębową, jak i kozioróg dębosz w postaciach imago korzystają z nektarów kwitnących roślin np. maliny, jeżyny). W działaniach ochronnych dla pachnicy dębowej i kozioroga dębosza zmodyfikowano w sposób następujący: „Stosowanie biocydów w granicach ostoi ograniczyć do sytuacji ekstremalnych zagrażających trwałości lasu, gdy inne metody okażą się nieskuteczne. W granicach ostoi pachnicy dębowej i kozioroga dębosza oraz w granicach wyznaczonych powierzchni referencyjnych zrezygnować z ich stosowania w ogóle”.

L.p.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
13	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych Szczecin	<u>Działania ochronne</u> 1. Bory i lasy bagienne, torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe), torfowiska nakredowe: Pozostawienie leśnej strefy ekotonowej wokół siedliska. Zaniechanie wykonywania rębni zupełnej, częściowej i gniazdowej w odległości 30 m od przebiegu granicy siedliska. Propozycja zmiany zapisu: Kształtowanie stref ekotonowych o szerokości ok. 1-2 wysokości drzewostanu wzdłuż siedlisk przyrodniczych o powierzchni powyżej 1,0 ha, nieużytkowane rębniami zupełnymi. Zgodnie z obowiązującą praktyką leśną kształtowane są strefy ekotonowe o szerokości ok. 1-2 wysokości drzewostanu wzdłuż siedlisk przyrodniczych o powierzchni powyżej 1,0 ha, nieużytkowane rębniami zupełnymi.	Działania ochronne: Ad. 1. Uwagę uwzględniono częściowo. Zaproponowana przez wnioskodawców zmiana treści działania nie zapewni utrzymania buforującej funkcji jaką powinny pełnić strefy ekotonowe. Chodzi tu przede wszystkim o utrzymanie w miarę stabilnych stosunków wodnych na siedliskach hydrogenicznych, co jest zależne między innymi od drzewostanów otaczających poszczególne płyty siedlisk i od pokrycia drzewostanem powierzchni ekotonu. Strefy ekotonowe są ponadto przestrzeniami łącznikowymi pomiędzy różnymi typami ekosystemów, stąd zasadne jest aby kształtowały się w sposób spontaniczny, a nie wymuszony przez człowieka. Funkcjonowanie tak rozumianych stref ekotonowych jest niezbędne dla ochrony wskazanych, bardzo wrażliwych na oddziaływania zewnętrzne siedlisk przyrodniczych. Zmieniono zapis dotyczący szerokości strefy ekotonowej na wnioskowany. Nie wprowadzono limitacji siedlisk zależnej od ich powierzchni, ponieważ siedliska przyrodnicze o powierzchni do 1 ha wymagają nie mniej skutecznej ochrony niż płyty siedlisk o powierzchni większej, co wynika z faktu, że z racji malej powierzchni są one bardziej podatne na zagrożenia.
14	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych Szczecin	<u>Działania ochronne</u> 2. Żyzne buczyny, grąd subatlantycki – odbudowa zasobów martwego drewna Propozycja zmiany zapisu: Dążenie do zwiększenia zasobów martwego drewna. Kontynuowanie w ramach prowadzonej gospodarki leśnej działań mających na celu pozostawianie i utrzymanie w lasach do naturalnej śmierci tzw. drzew biocenotycznych w celu zwiększenia różnorodności biologicznej, zgodnie z zapisami Instrukcji Ochrony Lasu. Zgodnie z obowiązującą praktyką leśną stare próchniejące i obumierające drzewa, będące ostoją i siedliskiem wielu leśnych organizmów (np. grzybów, porostów, roślin naczyniowych, mięczaków, owadów, płazów, gadów, ptaków i drobnych ssaków) pozostawiane są na powierzchniach, jako drzewa biocenotyczne w celu zwiększenia różnorodności biologicznej (zapisy wynikające z Instrukcji Ochrony Lasu)	Ad. 2. Uwagę uwzględniono częściowo. Zapis zmodyfikowano w następujący sposób: „Dążenie do zwiększenia zasobów martwego drewna. Kontynuowanie w ramach gospodarki leśnej działań mających na celu pozostawianie martwego drewna oraz starych i obumierających drzew aż do osiągnięcia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych poprzez konsekwentne pozostawianie martwego drewna oraz starych i obumierających drzew”.
15	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych	<u>Działania ochronne</u> 3. Żyzne buczyny Preferowanie gatunków buczynowych w drzewostanie. Ograniczenie	Ad. 3. Uwagę uwzględniono częściowo. Zmodyfikowano zapis w następujący sposób: „Preferowanie gatunków drzew właściwych dla siedliska żyznych buczyn - Podczas

L.p.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
	Szczecin	wprowadzania nasadzeń. Propozycja wykreślenia zapisu. Oczwistym jest fakt preferowania gatunków buczynowych na tym siedlisku przyrodniczym. Typy drzewostanów oraz orientacyjne składy gatunkowe upraw dla siedlisk przyrodniczych są i będą realizowane zgodnie z zawartym porozumieniem pomiędzy RDOŚ w Szczecinie a RDLP w Szczecinie. Na siedliskach kwaśnych i żyznych buczyn drzewostan główny stanowi buk, natomiast dąb jest jedynie gatunkiem domieszkowym, który wprowadzany jest wraz z innymi gatunkami w ilości ok. 10-30% w zależności od Typu Siedliskowego Lasu.	wykonywania prac hodowlanych nie zmniejszać udziału buka w poszczególnych płatach siedlisk, dążyć do zwiększenia udziału tego gatunku w siedlisku". Taki sposób rozpatrzenia uwagi wynika z wymogów ochrony siedliska przyrodniczego 9130, na którym dąb nie powinien być wprowadzany w sposób sztuczny (może być co najwyżej tolerowany niewielki udział dębu w siedlisku, jeśli już jest).
16	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych Szczecin	<u>Działania ochronne</u> 4. Żyzne buczyny – poprawa struktury wiekowej drzewostanu Propozycja zmiany zapisu: Utrzymanie zróżnicowanej struktury wiekowej drzewostanu. Dążenie do zwiększenia zasobów martwego drewna. Kontynuowanie w ramach prowadzonej gospodarki leśnej działań mających na celu pozostawianie i utrzymanie w lasach do naturalnej śmierci tzw. drzew biocenotycznych, zgodnie z Instrukcją Ochrony Lasu w celu zwiększenia różnorodności biologicznej. Zgodnie z zawartym porozumieniem pomiędzy RDOŚ w Szczecinie a RDLP w Szczecinie na przedmiotowych siedliskach przyrodniczych nie prowadzi się rębni zupełnych. W rębniach złożonych nie pozostawia się kęp starodrzewu na powierzchniach manipulacyjnych. Jest to uzasadnione ze względów ekologicznych i przyrodniczych, bowiem rolę, jaką spełniają pozostawione kępy starodrzewu w rębni I, w rębniach złożonych pełni stary, towarzyszący rozwijającemu się młodemu pokoleniu lasu drzewostan, przez okres nawet kilkudziesięciu lat, co zapewnia powrót właściwych gatunków flory i fauny na powierzchnię objętą rębnią. Przy pozostawianiu starodrzewu na powierzchniach nie należy kierować się szablonem (powierzchnie regularnie rozproszone) a należy wykorzystywać m.in. ukształtowanie terenu, warunki hydrologiczne i inne	Ad. 4. Uwagę uwzględniono częściowo. Aktualna treść działania brzmi następująco: „ <u>Poprawa struktury wiekowej drzewostanu:</u> Pozostawienie podczas cięć rębnych, powierzchni drzewostanów w formie grup, kęp z nienaruszonymi także dolnymi piętrami lasu (do naturalnego rozwoju). Powierzchnie ze starodrzewem muszą być w miarę regularnie rozproszone na powierzchni siedliska żyznej buczyny w granicach obszaru z wykorzystaniem m.in. ukształtowania terenu, warunków hydrologicznych i innych sprzyjających czynników”. Konieczne było pozostawienie zasadniczej części działania z uwagi na obowiązek poprawy stanu siedlisk przyrodniczych, ciążyący na organie sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 i także nad podmiotem gospodarującym zasobami siedlisk w obszarze Natura 2000. Istotą zaplanowanego działania jest nie tylko zapewnienie odpowiednio wysokiego udziału tzw. martwego drewna czy drzew biocenotycznych ale także zapewnienie możliwie dużego zróżnicowania struktury wiekowej i przestrzennej drzewostanów (możliwie dużej liczby klas wieku w poszczególnych płatach siedlisk), a także ciągłej obecności najstarszych fragmentów drzewostanów w płatach siedliska. Jest to niezbędne między innymi z uwagi na konieczność zapewnienia właściwego stanu gatunkom typowym dla siedliska (nie tylko roślinom, ale także faunie i mykobiotie ksylobiontycznej). Zgodnie z aktualną wiedzą zapisane działanie powinno przyczynić się do poprawy stanu ochrony siedliska w zakresie parametru struktura i funkcja. Modyfikacja gospodarki leśnej w tym zakresie jest możliwa w świetle §12 aktualnie obowiązujących Zasad Hodowli Lasu.

L.p.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		sprzyjające czynniki.	
17	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych Szczecin	<u>Działania ochronne</u> 5. Żyzne buczyny – wyznaczenie sieci powierzchni referencyjnych czyli drzewostanów wyłączonych z użytkowania i pozostawionych (trwale) do naturalnego rozwoju: Propozycja zmiany zapisu: Dążenie do zwiększenia zasobów martwego drewna. Kontynuowanie w ramach prowadzonej gospodarki leśnej działań mających na celu pozostawianie i utrzymanie w lasach do naturalnej śmierci tzw. drzew biocenotycznych, zgodnie z Instrukcją Ochrony Lasu oraz wybranych drzewostanów w celu zwiększenia różnorodności biologicznej. Wyznaczenie ekosystemów reprezentatywnych jest dobrowolnym działaniem Lasów Państwowych. Plan Zadań Ochronnych nie powinien wymuszać takich działań. Nie ma konieczności wskazywania ilości i powierzchni. Powierzchnie takie zostaną wyznaczone w celu zwiększenia różnorodności biologicznej. Nie zawsze ochrona bierna jest najlepszym sposobem na zwiększenie zasobów martwego drewna. Należy podkreślić, że wyłączenie drzewostanów z użytkowania gospodarczego może również doprowadzić do degradacji siedliska przyrodniczego.	Ad. 5. W toku konsultacji społecznych oraz prac Regionalnej Rady Ochrony Przyrody, ustalono i uzgodniono z Nadleśnictwem Myślibórz listę wydzieleń leśnych, które powinny być uznane za powierzchnie referencyjne. Obecna treść działania brzmi następująco: „Włączenie do sieci powierzchni referencyjnych wskazanych w kolumnie obok wydzieleń leśnych obejmujących płyty siedliska. Trwale ich wyłączenie z użytkowania i pozostawienie do naturalnego rozwoju. Wydzielenia leśne: 98m, 99g/01, 99g/99, 99h/01, 99h/99, 110b, 128d, 130 (część- 4,77 ha)”. Taki sposób rozpatrzenia uwagi wynika z faktu, że powierzchnie referencyjnych nie wyznacza się wyłącznie w celu zwiększenia zasobów martwego drewna w siedlisku. Wyznaczenie takich powierzchni sprzyja zapewnieniu ciągłości obecności martwego drewna w siedlisku, jednak nadrzędnym celem jest pozostawienie naturalnym procesom reprezentatywnych przykładów ekosystemów. Powierzchnie referencyjne mają być swoistym refugium zarówno dla poszczególnych gatunków typowych dla siedliska przyrodniczego (często zagrożonych, ginących lub/i chronionych) ale także dla samych ekosystemów jako ugrupowań gatunków typowych z funkcjonującymi powiązaniami troficznymi.
18	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych Szczecin	<u>Działania ochronne</u> 6. Żyzne buczyny Doprowadzenie do zmiany treści porozumienia nr 1/2009 z dnia 23.11.2009r. zawartego pomiędzy dyrektorem RDLP w Szczecinie a dyrektorem RDOŚ w Szczecinie w zakresie orientacyjnych składów upraw dla poszczególnych typów siedlisk przyrodniczych i rodzajów rębni, które mogą być stosowane w drzewostanach tworzących siedliska przyrodnicze. Zmiany powinny być dostosowane do wymogów GIOŚ dotyczących siedlisk na obszarach Natura 2000. Propozycja wykreślenia zapisu.	Ad. 6. Uwagę uwzględniono. Pierwotny zapis miał na celu wyeliminowanie zagrożeń jakie niosła ze sobą treść dotychczas funkcjonującego porozumienia. Wobec podjętych przez RDOŚ w Szczecinie i RDLP w Szczecinie rozmów na temat konieczności zmiany zapisów tego porozumienia, Wykonawca wykreślił zaplanowane wstępnie działanie.

L.p.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		Organem odpowiedzialnym za wykonanie zadania nie powinno być Nadleśnictwo Myślibórz a RDLP w Szczecinie. Poradniki metodyczne GIOŚ zostały opracowane na potrzeby monitoringu przyrodniczego do oceny stanu zachowania siedlisk przyrodniczych i gatunków. Wydane przewodniki nie są usankcjonowane w postaci aktu prawnego. Należy zwrócić uwagę, że badane wskaźniki zmieniają się (np. wskaźnik martwego drewna dla siedliska przyrodniczego 91EO). Poza tym dla siedlisk przyrodniczych kwaśne i żyzne buczyny poradniki nie zostały opublikowane na stronie internetowej GIOŚ.	
19	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych Szczecin	<u>Działania ochronne</u> 7. Torfowisko przejściowe, trzęsawiska, torfowisko nakredowe – niedopuszczenie do prowadzenia jakichkolwiek prac zaburzających naturalne warunki hydrologiczne, w tym odnawiania, odmulania i konserwowania rowów Propozycja zmiany zapisu: Nie należy prowadzić prac, które spowodowałyby zaburzenie naturalnych warunków hydrologicznych, w tym ograniczenie odnawiania, odmulania, konserwowania rowów. Należy zastosować tzw. „miękki” zapis. Art. 118 ustawy z dnia 16.04.2004r. o ochronie przyrody dopuszcza prowadzenie robót polegających na regulacji wód, na które wymagane jest uzyskanie decyzji Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Nie należy wykluczać prac związanych z konserwacją (utrzymaniem) cieków np. udroźnienie rowów melioracyjnych. Zapis nie może ograniczać takich prac, których zaniechanie może spowodować liczne podtopienia i w rezultacie zamieranie drzewostanów.	Ad. 7. Uwagę uwzględniono poprzez zmodyfikowanie treści działania w sposób następujący: „Nie należy prowadzić jakichkolwiek prac (w tym odnawiania, odmulania i konserwowania rowów), które mogłyby doprowadzić do pogorszenia stanu siedliska przyrodniczego”. Tak skonstruowana treść działania eliminuje tylko możliwość wykonywania tych prac, które mogłyby doprowadzić do pogorszenia stanu siedlisk przyrodniczych. Tk skonstruowana treść działania jest zgodna z art. 33 ustawy o ochronie przyrody.
20	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych Szczecin	<u>Działania ochronne</u> 8. Kwaśne buczyny – ochrona powierzchni referencyjnych siedliska. Wyłączenie z użytkowania gospodarczego Propozycja zmiany zapisu: Dążenie do zwiększenia zasobów martwego drewna. Kontynuowanie w ramach prowadzonej gospodarki leśnej działań mających na celu pozostawianie i utrzymanie w lasach do naturalnej	Ad.8. Uwagę uwzględniono - usunięto kwestionowany zapis. Dodano działania dotyczące odbudowy zasobów martwego drewna i poprawy struktury wiekowej drzewostanu z zakresem działań analogicznym jak przy żyznych buczynach.

L.p.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		śmierci tzw. drzew biocenotycznych oraz wybranych drzewostanów w celu zwiększenia różnorodności biologicznej. Wyznaczenie ekosystemów reprezentatywnych jest dobrowolnym działaniem Lasów Państwowych. Plan Zadań Ochronnych nie powinien wymuszać takich działań. Nie ma konieczności wskazywania ilości i powierzchni. Powierzchnie takie zostaną wyznaczone w celu zwiększenia różnorodności biologicznej. Nie zawsze ochrona bierna jest najlepszym sposobem na zwiększenie zasobów martwego drewna. Należy podkreślić, że wyłączenie drzewostanów z użytkowania gospodarczego może również doprowadzić do degradacji siedliska przyrodniczego.	
21	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych Szczecin	<u>Działania ochronne</u> 9. Bory i lasy bagienne, żyzne buczyny, kwaśne buczyny, grąd subatlantycki, torfowiska nakredowe, torfowiska przejściowe i trzęsawiska, torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą, pachnica dębowa, kozioróg dębosz, kumak nizinny Podmiotem odpowiedzialnym za wykonanie działań związanych z monitoringiem powinien być organ ochrony przyrody - RDOŚ w Szczecinie a nie Nadleśnictwo Myślibórz.	Ad. 9. Uwagę uwzględniono. Zmieniono zapis dotyczący podmiotu odpowiedzialnego za wykonanie działania i wskazano Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie, placówki naukowe oraz organizacje pozarządowe.
22	Nadleśnictwo Myślibórz	Nieuzasadnionym wydaje się pozostawienie 10% powierzchni drzewostanów do naturalnej śmierci w celu zwiększenia udziału drewna martwego. Zgodnie z Zasadami Hodowli Lasu w ramach cięć rębnych pozostawia się fragmenty starodrzewia do ich naturalnego rozpadu. W ocenie Nadleśnictwa Myślibórz takie postępowanie nie poprawi stanu siedlisk oraz nie urozmaici struktury wiekowej drzewostanów a wręcz przeciwnie zaburzy to strukturę wiekową na rzecz drzewostanów starszych i doprowadzi do zaburzenia trwałości lasu.	Uwagę uwzględniono częściowo. Dla siedlisk 9110 i 9130 nie wskazano limitu powierzchniowego biogrup, natomiast dla siedliska 9160 utrzymano limit powierzchni 10% z uwagi na brak wyznaczonych powierzchni referencyjnych dla tego siedliska. Zgodnie z aktualną wiedzą zapisane działanie przyczyni się do poprawy struktury wiekowej drzewostanów w poszczególnych wydzieleniach, zabezpieczając w nich stałą obecność fragmentów drzewostanów reprezentujących najstarsze klasy wieku. Takie rozwiązanie umożliwi utrzymanie stałej obecności fragmentów starszych drzewostanów w poszczególnych płatach siedliska i zarazem stałej obecności drzew obumierających i martwych – kluczowych składników ekosystemów leśnych, często decydujących o ocenie stanu ochrony siedliska
23	Nadleśnictwo Myślibórz	W ocenie Nadleśnictwa Myślibórz zasoby martwego drewna są wystarczające, stąd niecelowy jest zapis: „zubożenie zasobów martwego	Uwagi nie uwzględniono. Terenowa ocena ekspercka, na podstawie wskaźników monitoringu GIOŚ wykazała, że zasoby martwego drewna zostały ocenione jako U2

L.p.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		drewna". Zgodnie z obowiązującą praktyką leśną stare próchniejące i obumierające drzewa, będące ostoją i siedliskiem wielu leśnych organizmów (np. grzybów, porostów, roślin naczyniowych, mięczaków, owadów, płazów, gadów, ptaków i drobnych ssaków) pozostawiane są na powierzchniach, jako drzewa biocenotyczne w celu zwiększenia różnorodności biologicznej (zapisy wynikające z IOL).	(złe). Ocena ta jednoznacznie wykazała niedostatek zasobów drewna grubowymiarowego na większości płatów badanych siedlisk, a ponieważ obowiązkiem sporządzającego PZO jest wskazanie czynników odpowiedzialnych za ocenę U1 lub U2, zwłaszcza przy wskaźnikach kardynalnych, zdiagnozowanie "zubożenia zasobów martwego drewna" było konieczne.
24	Nadleśnictwo Myślibórz	Konsekwentne pozostawianie drzew martwych i zamierających, złomów i wykrotów, w celu docelowego odtworzenia zasobów martwego drewna - osiągnięcia poziomu co najmniej 20m ³ /ha średnio w lasach obszaru, oraz 5 kłód grubszych niż 50 cm/ha lasu ~ rozumiane jako cel długookresowy. W okresie obowiązywania planu zadań ochronnych zbliżenie się do tego celu na ile pozwolą procesy naturalnego wydzielania się drzew (z wyjątkiem koniecznych zabiegów ochrony lasu podejmowanych, gdy wskaźnik wydzielania się posuszu NPC jest w klasie Iii lub wyższej)". Propozycja zmiany zapisu: dążenie do zwiększenia zasobów martwego drewna poprzez pozostawianie i utrzymanie w lasach do naturalnej śmierci tzw. drzew biocenotycznych w celu zwiększenia różnorodności biologicznej, zgodnie z zapisami Instrukcji Ochrony Lasu.	Uwagę uwzględniono częściowo. Zapis zmieniono na „Dążenie do zwiększenia zasobów martwego drewna. Kontynuowanie w ramach gospodarki leśnej działań mających na celu osiągnięcie właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych poprzez konsekwentne pozostawianie martwego drewna oraz starych i obumierających drzew”.
25	Nadleśnictwo Myślibórz	Zapis: „Ograniczanie wprowadzania nasadzeń dębu do 20%” Typy drzewostanów oraz orientacyjne składy gatunkowe upraw dla siedlisk przyrodniczych są i będą realizowane zgodnie z zawartym porozumieniem pomiędzy RDOŚ w Szczecinie a RDLP w Szczecinie, Na siedliskach kwaśnych i żyznych buczyn drzewostan główny stanowi buk, natomiast dąb jest jedynie gatunkiem domieszkowym, który wprowadzany jest wraz z innymi gatunkami w ilości ok. 10-30% w zależności od Typu Siedliskowego Lasu.	Uwagę uwzględniono. W zagrożeniach zmodyfikowano zapis w sposób pozwalający na bardziej adekwatne do sytuacji odzwierciedlenie zagrożenia dla żyznych i kwaśnych buczyn. Usunięto zagrożenie z części dotyczącej kwaśnych buczyn, a w odniesieniu do siedliska 9130 zmieniono zapis na - „zmniejszanie udziału buka w płatach siedliska”.
26	Nadleśnictwo Myślibórz	Dotyczy siedlisk 91D0 i 9110: Wykreślić zapis: „Wyłączenie z użytkowania gospodarczego”. Propozycja: dążenie do zwiększenia zasobów martwego drewna. Kontynuowanie w ramach prowadzonej gospodarki leśnej działań	Uwagę uwzględniono częściowo. W projekcie zarządzenia przewidziano wyłączenie z użytkowania płatów siedlisk przyrodniczych, które w większości przypadków i tak nie są użytkowane i zajmują stosunkowo niewielkie powierzchnie. Siedlisko 91D0 to tereny silnie uwilgotnione, otoczone głębokimi i szerokimi

L.p.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		mających na celu pozostawianie i utrzymanie w lasach do naturalnej śmierci tzw. drzew biocenotycznych, zgodnie z Instrukcją Ochrony Lasu oraz wybranych drzewostanów w celu zwiększenia różnorodności biologicznej,	okrajkami wypełnionymi wodą, stąd utrzymano dla tego siedliska zaplanowane działanie. Usunięto natomiast analogiczne działanie przewidziane pierwotnie dla kwaśnych buczyn, dodając w zamian działania dotyczące odbudowy zasobów martwego drewna i poprawy struktury wiekowej drzewostanu z zakresem działań analogicznym jak przy żywych buczynach. Taki sposób rozpatrzenia uwagi wynika też z faktu, że powierzchni referencyjnych nie wyznacza się wyłącznie w celu zwiększenia zasobów martwego drewna w siedlisku. Nadrzednym celem jest pozostawienie naturalnym procesom reprezentatywnych przykładów ekosystemów. Powierzchnie referencyjne mają być swoistym refugium zarówno dla poszczególnych gatunków typowych dla siedliska przyrodniczego (często zagrożonych, ginących lub/i chronionych) ale także dla samych ekosystemów jako ugrupowań gatunków typowych z funkcjonującymi powiązaniami troficznymi. W tej sytuacji najlepszą formą ochrony jest wyłączenie ich z użytkowania gospodarczego.
27	Nadleśnictwo Myślibórz	Wykreślić Nadleśnictwo Myślibórz z „Podmiotu odpowiedzialnego za wykonanie” dotyczących n.w. zadań: -„Wyszukiwania dogodnych siedlisk, przeprowadzenie oceny populacji gatunku”. -„Inwentaryzacja siedlisk i ocena populacji gatunku. Rozpoznanie tras migracyjnych”. -„Monitoring struktury i funkcji siedliska według metodyki GiOŚ, parametr stanu i perspektywy zachowania siedliska”. Podmiotem odpowiedzialnym za wykonanie działań związanych z monitoringiem powinien być organ ochrony przyrody – RDOŚ w Szczecinie a nie Nadleśnictwo Myślibórz. -„Wykonanie zdjęć fitosocjologicznych metodą Braun-Blanquet'a, inwentaryzacja flory, bezkręgowców i grzybów”, -„Przeprowadzenie rozpoznania fauny bezkręgowej pod kątem występowania gatunków typowych dla buczyn ze szczególnym uwzględnieniem gatunków ksylobiontycznych”.	Uwagę uwzględniono. Jako podmiot odpowiedzialny za realizację przedmiotowych działań wskazano Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie, placówki naukowe i organizacje pozarządowe.
28	Nadleśnictwo Myślibórz	„Doprowadzenie do zmiany treści Porozumienia nr 1/2009 zawartego pomiędzy Dyrektorem RDLP w Szczecinie a Dyrektorem RDOŚ w Szczecinie w zakresie orientacyjnych składów upraw dla poszczególnych	Uwagę uwzględniono. Pierwotny zapis miał na celu wyeliminowanie zagrożeń jakie niosła ze sobą treść dotychczas funkcjonującego porozumienia. Wobec podjętych przez RDOŚ w Szczecinie i RDLP w Szczecinie rozmów na temat konieczności zmiany zapisów tego

L.p.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		typów siedlisk przyrodniczych". Organem odpowiedzialnym za wykonanie zadania nie powinno być Nadleśnictwo Myślibórz a RDLP w Szczecinie. Zgodnie z wymogami, poradniki metodyczne GIOŚ zostały opracowane na potrzeby monitoringu przyrodniczego do oceny stanu zachowania siedlisk przyrodniczych i gatunków. Wydane przewodniki nie są usankcjonowane w postaci aktu prawnego. Należy zwrócić uwagę, że badane wskaźniki zmieniają się (np. wskaźnik martwego drewna dla siedliska przyrodniczego 91EO), Poza tym dla siedlisk przyrodniczych kwaśne i żyzne buczyny poradniki nie zostały opublikowane na stronie internetowej GfOŚ.	porozumienia, Wykonawca wykreślił zaplanowane wstępnie działanie.
29	Nadleśnictwo Myślibórz	Zmienić zapis: „Wyłączenie z użytkowania rębego drzewostanów w strefie ekotonowej siedliska o szerokości 30 m lub szerokości naturalnie występujących skarp wokół jezior" na „ kształtowanie stref ekotonowych o szerokości ok. 1-2 wysokości drzewostanu wzdłuż naturalnych zbiorników wodnych, rzek, źródlisk oraz bagien, torfowisk o powierzchni powyżej 1,0 ha, nieużytkowane rębniami zupełnymi".	Uwagę uwzględniono częściowo. Zmieniono treść działania na następującą: „Zaniechanie wykonania rębni zupełnej, częściowej i gniazdowej w pasie o szerokości odpowiadającej 1-2 wysokości drzewostanu od granicy siedliska”. Zaproponowane działania są niezbędne dla ochrony siedlisk hydrogenicznych i zapewnienia utrzymania buforującej funkcji jaką powinny pełnić strefy ekotonowe. Chodzi tu przede wszystkim o utrzymanie w miarę stabilnych stosunków wodnych na siedliskach hydrogenicznych, co jest zależne między innymi od drzewostanów otaczających poszczególne płyty siedlisk i od pokrycia drzewostanem powierzchni ekotonu. Strefy ekotonowe są ponadto przestrzeniami łącznikowymi pomiędzy różnymi typami ekosystemów, stąd zasadne jest aby kształtowały się w sposób spontaniczny, a nie wymuszony przez człowieka. Funkcjonowanie tak rozumianych stref ekotonowych jest niezbędne dla ochrony wskazanych, bardzo wrażliwych na oddziaływania zewnętrzne siedlisk przyrodniczych. Utrzymano także szerokość strefy określoną w metrach z uwagi na fakt, iż tylko w ten sposób jest możliwa późniejsza weryfikacja realizacji działania. Proponowane określenie szerokości strefy, bazujące na wysokości drzewostanu nie jest jednoznaczne i mierzalne. Ponadto, siedliska przyrodnicze o powierzchni do 1 ha wymagają nie mniej skutecznej ochrony niż płyty siedlisk o powierzchni większej, co wynika z faktu, że z racji małej powierzchni są one bardziej podatne na zagrożenia.

L.p.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
30	Nikodem Sielski	Zdaniem wnioskodawcy, Nadleśnictwo Myślibórz nie stosuje zasad mających na celu ochronę zarówno siedlisk jak i przyrodniczo cennej flory i fauny. Na terenie Nadleśnictwa Myślibórz łamane są zasady ochrony przyrody, nie przestrzega się wielu zasad i szkodzi przyrodzie. Prowadzona gospodarka leśna i rolna na terenie Nadleśnictwa Myślibórz jest sprzeczna z certyfikatem jaki posiada Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Szczecinie, za co na podstawie Nadleśnictwa Myślibórz certyfikat ten powinien być cofnięty. Nadleśnictwo Myślibórz jawnie przyczynia się do niszczenia resztek cennych siedlisk, chronionej fauny i flory co było już zgłaszane do RDOŚ Szczecin, ale nie zostały wyciągnięte od osób za to odpowiedzialnych żadne konsekwencje. Zgłaszający wnioskuję o wstrzymanie projektów planów ochronnych dla w/w obszarów do czasu wymuszenia na Nadleśnictwie Myślibórz prowadzenia zrównoważonej gospodarki leśnej zgodnej z obowiązującym je certyfikatem dla Lasów państwowych.	Uwagi nie uwzględniono. Sporządzenie planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dżiczy Las jest ustawowym obowiązkiem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie, wynikającym z art. 28 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Zasadniczym celem opracowywanego dokumentu jest zidentyfikowanie istniejących zagrożeń dla przedmiotów ochrony w obszarze oraz wskazanie celów i działań ochronnych, które pozwolą na utrzymanie lub poprawę stanu ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków będących przedmiotami ochrony w obszarze. Plan zadań ochronnych będzie narzędziem pozwalającym na dostosowanie metod gospodarowania do wymogów ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków. Sugerowane wstrzymanie procesu planowania byłoby z jednej strony niedopełnieniem przez sprawującego nadzór ustawowych obowiązków, zaś z drugiej - znacząco ograniczyłoby możliwości minimalizowania stwierdzonych zagrożeń i nieprawidłowości.
31	RZGW w Szczecinie	Proponujemy poprawić i ujednolicić zapisy, związane z zakresem administrowania wodami, zgodnie z brzmieniem art. 92 ust. 1 ustawy Prawo Wodne.	Uwagę uwzględniono.
32	RZGW w Szczecinie	Zgłoszenie niepoprawnego zapisu na stronie 21 PZO, tzn. „właścicielem jezior jest RZGW Szczecin, natomiast użytkownikiem jest okręg Polskiego Związku Wędkarskiego w Szczecinie” (dot. J. Piaseczno i J. Dłużyńskie (Bukowno)). RZGW w Szczecinie nie jest właścicielem tych wód.	Rozmowa w dniu 07.01.2014 z kierownikiem Wydziału Gospodarki Rybackiej RZGW Szczecin, potwierdził że RZGW Szczecin nie jest właścicielem Jeziora Bukowno i Jeziora Piaseczno, natomiast jest uprawnionym do wydzierżawiania prawa do użytkowania rybackiego.
33	ZZMiUW w Szczecinie	Uwaga nr 7. Dżiczy Las 1. W punkcie 1.7 – kluczowe instytucje dla obszaru i zakres ich odpowiedzialności, w pozycji 26, w kolumnie dotyczącej zakresu odpowiedzialności ZZMiUW w Szczecinie, należy doprecyzować zapis, który powinien mieć następujące brzmienie: „prowadzi zadania z zakresu małej retencji wodnej w województwie. Administruje, utrzymuje i konserwuje urządzenia melioracji wodnych podstawowych”. 2. Ponadto wnioskujemy o ujęcie w	Ad. 1. Uwagę uwzględniono. Uznano, że uwaga jest słuszna. Ad. 2. Uwagę uwzględniono. Ze względu na niedostateczne rozpoznanie obecnej sytuacji hydrologicznej i konieczność zachowania ostrożności przed zaplanowaniem działań, które mogłyby przyczynić się do pogorszenia stanu siedlisk przyrodniczych, dodano działanie o następującej treści: „wykonanie ekspertyzy hydrologicznej oceniającej stan uwodnienia jezior Piaseczno i Bukowno przed konserwacją rowu Banie-Parnica oraz oceniającej zakres potrzeb modelowanie stanu uwodnienia po konserwacji

L.p.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		PZO dla przedmiotowego obszaru możliwości wykonania konserwacji przez ZZMiUW w Szczecinie kanału Banie-Parnica, pomiędzy jeziorem Piaseczno a jeziorem Bukowino, obręb Trzebórz, gm. Kozielice.	tego rowu i zawierającej wytyczne do sposobu wykonania ewentualnych prac hydrotechnicznych.
34	GDOŚ, P. Rojek	Uwaga dotyczy rozdziału 10 dokumentacji: „Projekt weryfikacji SDF obszaru i jego granic”, tabela lp. 11 kolumna uzasadnienie do zmiany (przy siedlisku 91E0). Treść uwagi „jeżeli nie mamy pewności co do występowania tego siedliska na niektórych terenach, nie wiem czy jesteśmy uprawnieni co do jego wykreślenia”.	Pod wpływem zgłoszonej uwagi ponownie przeanalizowano sytuację siedliska 91E0. W SDF-ie sporządzonym wg stanu na 10-2013, siedlisko to było wykazywane jako przedmiot ochrony, zajmujący powierzchnię 19,42 ha, z reprezentatywnością ocenioną jako „B”, powierzchnią względną – „C”, stanem zachowania „B” i oceną ogólną – „B”. W SDF-ie tym, podobnie jak w jego wcześniejszych wydaniach, nie było podanych jakichkolwiek informacji na temat lokalizacji i rozmieszczenia siedliska 91E0 w obszarze Natura 2000 oraz jakichkolwiek danych o wielkości powierzchni poszczególnych płatów zajmowanych przez siedlisko. Podczas obserwacji terenowych, zweryfikowano w obszarze miejsca potencjalnego występowania siedliska. Na większości stanowisk, na podstawie roślinności runa i warunków hydrologicznych stwierdzono występowanie zbiorowiska <i>Ribeso nigri-Alnetum</i>. Część stanowisk była trudna do identyfikacji fitosocjologicznej ze względu na bardzo wysoki poziom wody, zakrywający całe runo płatów roślinnych. Siedlisko 91E0, którego obecność jest poddawana w wątpliwość przez autorów opracowania, wymaga szczegółowej weryfikacji w terenie (przynajmniej część siedliska mogła ulec naturalnym przemianom biocenotycznym w kierunku zbiorowiska <i>Ribeso nigri-Alnetum</i>, szczególnie w stosunkowo niewielkich zagłębieniach śródlęsnych, w których w ciągu ostatnich kilku kilkunastu lat (?) utrzymuje się wysoki, stagnujący poziom wody). W tej sytuacji, wobec braku pewności czy siedlisko 91E0 w ogóle istnieje w obszarze, i jednocześnie wobec braku jakichkolwiek podstaw do oceny jego reprezentatywności, przy znikomym prawdopodobieństwie występowania na tak niewielkim obszarze siedliska odpowiednio dobrze wykształconego, zdecydowano o obniżeniu oceny na „D”.
35	GDOŚ, sprawdził P. Rojek	Zarządzenie - lista sprawdzająca 1. Czy zaproponowano zmiany <i>in plus</i>, czy przekazano je wnioskiem do GDOŚ, a GDOŚ do KE? Odp. GDOŚ – nie. 2. Czy zaproponowano zmiany <i>in minus</i>, czy przekazano je wnioskiem	Ad. 1. Uwagę uwzględniono. Rozpoczęto procedurę aktualizacji SDF w zakresie nowych przedmiotów ochrony. Informacja szczegółowa o proponowanych zmianach SDF została wykazana w tabeli 10 dokumentacji PZO, w projekcie nowego SDF i we wniosku o zmianę SDF.

L.p.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		do GDOŚ, a GDOŚ do KE? Odp. GDOŚ – nie. 3. Czy określono zagrożenia dla wszystkich przedmiotów ochrony? Odp. GDOŚ – nie, brak dla 91E0. Są natomiast siedliska i gatunki, które nie są przedmiotem ochrony. 4. Czy określono cele działań ochronnych dla wszystkich przedmiotów ochrony? Odp. GDOŚ – nie, brak dla 91E0, są natomiast siedliska i gatunki, które nie są przedmiotem ochrony. 5. Czy określono działania ochronne dla wszystkich przedmiotów ochrony? Odp. GDOŚ – nie, brak dla 91E0, są natomiast siedliska i gatunki, które nie są przedmiotem ochrony. 6. Czy w części 2.6 dokumentacji planu zawarto wystarczające uzasadnienie do dodania lub wycięcia przedmiotów ochrony? Odp. GDOŚ – nie, trochę zbyt powierzchowne tłumaczenie – potrzeba bardziej dokładniejszych danych naukowych.	Ad. 2. Uwagę uwzględniono. Rozpoczęto procedurę aktualizacji SDF w zakresie nowych przedmiotów ochrony. Informacja szczegółowa o proponowanych zmianach SDF została wykazana w tabeli 10 dokumentacji PZO, w projekcie nowego SDF i we wniosku o zmianę SDF. Ad. 3. Uwagi nie uwzględniono. Nie określono zagrożeń dla 91E0, ponieważ – jak już wyżej wykazano, siedlisko otrzymało ocenę reprezentatywności D i tym samym nie stanowi przedmiotu ochrony w obszarze Natura 2000. W PZO w rozdziale 10 wiersz 11, kolumna uzasadnienie do zmiany napisano „siedlisko 91E0 wymaga szczegółowej weryfikacji w terenie”. Ad. 4. Uwagi nie uwzględniono. Nie określono celów działań ochronnych dla 91E0, ponieważ – jak już wyżej wykazano, siedlisko otrzymało ocenę reprezentatywności „D” i tym samym nie jest przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000. Ad. 5. Uwagi nie uwzględniono. Nie określono działań ochronnych dla siedliska 91E0 z powodów określonych powyżej. Siedliska nowe, nie wykazywane w dotychczasowym SDF-ie objęto planowaniem z uwagi na opinię rzeczownika Generalnego ETS w sprawie C-304/05 (która przytoczona została w Wytycznych GDOŚ z dnia 12.12.2012), w myśl której: „w planie zadań ochronnych można rozszerzyć założenia ochrony, wówczas z chwilą ustanowienia takiego planu, taki gatunek/siedlisko stanie się przedmiotem ochrony. SDF powinien być zaktualizowany i przekazany Komisji”. Niezależnie od powyższego, podjęto działania zmierzające do aktualizacji SDF w zakresie nowych przedmiotów ochrony. Informacja szczegółowa o proponowanych zmianach SDF została również wykazana w tabeli 10 dokumentacji PZO „Projekt weryfikacji SDF obszaru i jego granic”. Ad. 6. Siedliska in plus 3140 i 7210 sąsiadujące ze sobą w terenie rozpoznano w terenie niedostatecznie, ponieważ w sezonie wegetacyjnym 2013 roku w trakcie prowadzenia badań terenowych powierzchnie tych siedlisk były niedostępne ze względu na bardzo wysoki poziom wody na obiektach. Wpisano je na listę siedlisk obszaru po konsultacjach z osobą (panem Pawłem Plucińskim), która siedliska te rozpoznała w terenie 3-4 lata wcześniej. Charakterystykę siedliska w PZO oparto na wiarygodnych informacjach ustnych od p. P. Plucińskiego i fotografiach, które udostępnił wykonawcy. Siedliska te uwzględniono w planowaniu z

L.p.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
			powodów określonych powyżej.
36	GDOŚ, sprawdził P. Rojek	Dokumentacja PZO - lista sprawdzająca: 7. Czy SDF jest wypełniony we wszystkich polach obowiązkowych (patrz instrukcja SDF 2012.1) Odp. GDOŚ – nie, brak wypełnienia 4.2, 4.3. 8. Czy SDF został wypełniony zgodnie z instrukcją wypełniania 2012.1, w szczególności punkty: 3.1 (wszystkie podpunkty), 3.2 (wszystkie podpunkty), 4.2 (sprawdzić dokładnie ???), 4.5 (sprawdzić pobieżnie, zgodność z literaturą wymienioną w 4.2), 6.2, 6.3 ?. Odp. GDOŚ – nie SDF jest w starym formacie. 9. Czy przesłano wniosek o zmianę SDF i czy został on przez nas zmieniony? Odp. GDOŚ – nie.	Ad. 7. Uwagę uwzględniono. Dopracowano projekt SDF. Ad. 8. Uwagę uwzględniono. Dopracowano projekt SDF. Ad. 9. Projekt zmiany SDF w trakcie procedowania.
37	GDOŚ sprawdził J. Balcerzak	Uwagi do projektu zarządzenia: 1. Uwaga dotyczy braku, w tytułach załączników, miejscowości urzędowania Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska 2. Uwaga dotyczy opisu granic obszaru Natura 2000 „Proszę wpisać obowiązującą dla PZO nazwę układu współrzędnych”. 3. Uwaga dotyczy opisu granic obszaru Natura 2000 „Proszę zrobić tabelę z oddzielnymi kolumnami dla Lp., X i Y. W tej wersji tabela jest całkowicie nieczytelna.” 4. Uwaga dotyczy tabel: identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń, cele działań ochronnych. „brak 91E0” 5. Uwaga dotyczy siedlisk 3140, 7110, 7210 wpisanych do tabel: identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń, cele działań ochronnych, działania ochronne. „W obowiązującym sdf nie ma tego siedliska - nie ma też wniosku o zmianę.” 6. Uwaga dotyczy tabeli Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń. Wykonawca wpisał to samo zagrożenie istniejące i potencjalne dla pachnicy dębowej i kozioroga dobosza – B02.04 usuwanie martwych i	Ad. 1. Uwagę uwzględniono. uzupełniono uzupełniono nazwy miejscowości. Ad. 2. Uwagę uwzględniono. Wpisano „Opis granic obszaru w formie listy współrzędnych punktów załamania granic obszaru w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992” Ad. 3. Uwagę uwzględniono. Dane umieszczono w tabeli zwiększając tym samym ich czytelność. Ad. 4. Uwagi nie uwzględniono. Podczas obserwacji terenowych w okresie V-VII 2013 roku, zweryfikowano w obszarze miejsca potencjalnego występowania siedliska i nie potwierdzono jego obecności. Siedlisko 91E0 wymaga szczegółowej weryfikacji w terenie, przynajmniej część siedliska prawdopodobnie uległa naturalnym przemianom biocenotycznym, co nie wyklucza występowania małych, nietypowo wykształconych płatów na badanym obszarze. Siedliska nie wykreślono z SDF, ale ze względu na brak obserwacyjnych dostatecznych podstaw do utrzymywania go w SDF-ie jako przedmiotu ochrony, zdecydowano o nadaniu oceny „D”. W tej sytuacji nie określano dla niego zagrożeń, celów działań ochronnych i działań ochronnych. Podjęto działania zmierzające do aktualizacji SDF-u. Ad. 5. W dokumentacji PZO umieszczono informacje na temat siedlisk przyrodniczych, które dotychczas nie były wykazywane w SDF (wg. stanu na 10-2013) z uwagi na opinią rzeczownika Generalnego ETS w sprawie C-304/05 (która przytoczona została w Wytocznych GDOŚ z dnia 12.12.2012), w myśl

L.p.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		umierających drzew „To już istnieje. Jaka jest różnica?” 7. Uwaga dotyczy gatunku - kumaka nizinnego, wpisanego do tabel: identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń, cele działań ochronnych, działania ochronne. „gatunek ten nie jest przedmiotem ochrony w obowiązującym sdf” 8. Uwaga dotyczy celów działań ochronnych „odbudowa zasobów martwego drewna” dla siedlisk: 9110, 9130 i 9160. „Do jakiego poziomu w ramach tego PZO?” 9. Uwaga dotyczy działań ochronnych dla siedliska 9130 – preferowanie gatunków buczynowych w drzewostanie. „Kiepsko sformułowane - ja bym proponował "preferowanie gatunków drzew właściwych dla siedliska żywnych buczyn””. 10. Uwaga dotyczy podmiotu odpowiedzialnego za wykonanie działania ochronnego dla siedliska 3150, wykonawca wpisał podmiot prywatny. „Jaki?” 11. Uwaga dotyczy tabeli ochronnych działaniami w zakresie monitoringu: „Brak zaplanowanego monitoringu stanu ochrony gatunków: kozioróg dębosz i pachnica dębowa.” 12. Uwaga dotyczy tabeli działań ochronnych. Wykonawca zaplanował wykonanie pełnego monitoringu struktury i funkcji wybranych losowo płatów siedlisk według metodyki GIOŚ, parametr „struktura i funkcja” i „szanse zachowania siedliska”, ale nie podał terminów monitoringu.	której: „w planie zadań ochronnych można rozszerzyć założenia ochrony, wówczas z chwilą ustanowienia takiego planu, taki gatunek/siedlisko stanie się przedmiotem ochrony. SDF powinien być zaktualizowany i przekazany Komisji”. Niezależnie od powyższego, podjęto działania zmierzające do aktualizacji SDF w zakresie nowych przedmiotów ochrony. Informacja szczegółowa o proponowanych zmianach SDF została również wykazana w tabeli 10 dokumentacji PZO „Projekt weryfikacji SDF obszaru i jego granic”., wykazano potrzebę uznania tych siedlisk za przedmioty ochrony wraz z uzasadnieniem. Ad. 6. Uwagę uwzględniono. Wykreślono zagrożenie B02.04 z zagrożeń potencjalnych, ponieważ jest to zagrożenie istniejące. Ad. 7. W dokumentacji PZO umieszczono informacje na temat kumaka nizinnego, który dotychczas nie był wymieniany w SDF (wg. stanu na 10-2013) w związku z opinią rzeczownika Generalnego ETS w sprawie C-304/05 (która przytoczona została w Wytocznych GDOŚ z dnia 12.12.2012), w myśl której: „w planie zadań ochronnych można rozszerzyć założenia ochrony, wówczas z chwilą ustanowienia takiego planu, taki gatunek/siedlisko stanie się przedmiotem ochrony. SDF powinien być zaktualizowany i przekazany Komisji”. Niezależnie od powyższego, podjęto działania zmierzające do aktualizacji SDF w zakresie nowych przedmiotów ochrony. Informacja szczegółowa o proponowanych zmianach SDF została również wykazana w tabeli 10 dokumentacji PZO „Projekt weryfikacji SDF obszaru i jego granic”. Ad. 8. Uwagi nie uwzględniono. Zaplanowane działanie polegające na odbudowie zasobów martwego drewna w siedliskach 9110, 9130 i 9160 jest typem działania przez zaniechanie aktywności. Poziom jego realizacji (i tym samym osiągnięcie celu działań ochronnych) będzie uzależniony od tempa wydzielania się posuszu w poszczególnych płatach siedliska. Tempo wydzielania się posuszu będzie różne w różnych drzewostanach tworzących siedlisko. Ocena stanu siedliska będzie dokonywana zawsze w oparciu o obowiązującą metodykę w zakresie oceny analizowanego wskaźnika dotyczącego martwego drewna. Ponieważ w metodyce są wskazane konkretne parametry martwego drewna, a parametry te mogą w przyszłości ulegać zmianom, uznano, że najwłaściwszym określeniem docelowego stanu, do którego należy zmierzać, będzie

L.p.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
			„właściwy stan ochrony siedliska”. Ad. 9. Uwagę uwzględniono. Zmieniono nazwę działania zgodnie z wnioskiem na: „Preferowanie gatunków drzew właściwych dla siedliska żywnych buczyn”. Ad. 10. Uwagę uwzględniono. Doprecyzowano, że podmiotem odpowiedzialnym za wykonanie działań jest właściciel lub posiadacz gruntu. Ad. 11. Uwagę uwzględniono. Zaplanowano monitoring stanu ochrony dla gatunków: kozioróg dębosz i pachnica dębowa. Ad. 12. Uwagę uwzględniono. Uzupełniono terminy w zaplanowanym monitoringu siedlisk.